

Україна має шанс не повторити помилки інших країн, а взяти найкращі приклади з міжнародної практики, зокрема орієнтуючись на ефективні, але адаптовані моделі підтримки, які забезпечать не лише виживання, а й повноцінне включення людей у соціальне, економічне та культурне життя країни.

Висновки. Узагальнюючи, можна сказати, що соціальна реінтеграція ВПО та ветеранів після війни – це суспільна мета, яка дуже корисна всім. Необхідно, щоб постраждалі групи населення, завдяки зусиллям держави та суспільства мали змогу повернутися до повноцінного життя. Для цього потрібно саме підтримувати заходи і політики на національному рівні, спрямувавши їх на зміни у потребах населення, визначити пріоритети розбудови інклюзивного суспільства під час війни та у післявоєнний період. Стигматизація та ізоляція можуть бути подолані шляхом поєднання практик, випробуваних у світі (як-от хорватські центри підтримки чи американська програми з підтримки ветеранів), із особливостями українського контексту. Тільки таким чином Україна зможе забезпечити соціальну єдність та зменшити негативні наслідки війни для найуразливіших громадян.

Список використаних джерел:

1. Дослідження UNHCR по українським біженцям 2022-2025 р.р., посилання на електронне видання: <https://reporting.unhcr.org/operational/situations/ukraine-situation#:~:text=multisectoral%20humanitarian%20assistance,Whilst>
2. Стаття Л. Ніл «Повномасштабна війна непропорційно вдарила по літніх людях, які становлять чверть населення України», посилання: <https://zmina.info/news/oon-povnomasshtabna-vijna-neproporcijno-vdaryla-po-litnih-lyudyah-yaki-skladayut-chvert-naselennya-ukrayiny/#:~>
3. Селянікова А., Кузьбіда В., Хоменко Я., аналітичне дослідження «Роль держави у соціальній реінтеграції ветеранів та ветеранок», 2024 р., 28 с.
4. Ivan Urlić, Dolores Britvić, журнал «Group-Based Strategies Employed in the Wartime and Post-War Treatment of Psychological Trauma: Experience from the War in Croatia», 2012р., 543 с., с. 421-428
5. Офіційний сайт США міністерства у справах ветеранів, посилання <https://www.va.gov/>
6. Дослідження ВООЗ «1000 days of war in Ukraine: resilience in health response, recovery and reform efforts despite attacks and ongoing challenges», 2024 р., посилання: <https://www.who.int/europe/news/item/18-11-2024-1000-days-of-war-in-ukraine--resilience-in-health-response--recovery-and-reform-efforts-despite-attacks-and-ongoing-challenges#>

Панковець А.В.

Національний університет «Києво-Могилянська академія»,
аспірант 1 року навчання спеціальності 073 «Менеджмент»

СТАН КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У СФЕРІ РЕАБІЛІТАЦІЇ ЯК ФАКТОР ДОСТУПУ НАСЕЛЕННЯ ДО ЦИХ ПОСЛУГ

Постановка проблеми. За даними WHO Rehabilitation Need Estimator кількість людей «яка може отримати користь від реабілітації» в Україні станом на 2019 рік складала 21 млн осіб (або кожен другий мешканець країни). [1] Війна в Україні ще більше актуалізувала потребу, адже тепер реабілітаційну допомогу можуть потребувати військовослужбовці і цивільні особи, які отримали травми внаслідок військових дій. За повідомленням Міністерства соціальної політики України, за період з 2022 і до вересня 2023 року, кількість зареєстрованих людей з інвалідністю зросла, приблизно, на 300 тис. осіб і ця цифра продовжуватиме зростати через наслідки війни. [2] Таким чином кількість людей, які можуть потребувати послуг з реабілітації доволі значна.

В той же час, за даними ЄДЕБО, більше 16000 фахівців отримали диплом за спеціальністю «Терапія та реабілітація» в період з 2017 (перші випуски) та по 2023 рік включно, що складає близько 15000 фахівців, з урахуванням продовження навчання бакалаврами (таблиця 1).

Таблиця 1

Кількість випускників спеціальності «Терапія та реабілітація»

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Разом
Магістри	695	1360	1161	1241	958	791	897	7103
Бакалаври		252	571	2384	2437	2120	1849	9613
Разом	695	1612	1732	3625	3395	2911	2746	16716

Джерело: [3]

Разом з тим, за даними Пенсійного фонду України, станом на кінець 2023 року, кількість працевлаштованих фахівців, складала близько 4000 осіб, що значно менше кількості випускників (таблиця 2).

Таблиця 2

Кількість застрахованих в ПФУ станом на кінець 2023 р.

Розділ КВЕД	Фізичні терапевти	Асистенти фізичних терапевтів	Ерго-терапевти	Асистенти ерго-терапевтів
86 Охорона здоров'я	1401	1093	892	470
87 Надання послуг догляду із забезпеченням проживання	22	4	14	1
88 Надання соціальної допомоги без забезпечення проживання	29	17	11	7
Разом	1452	1114	917	478

Джерело: [4]

Також варто відмітити, що кількість практикуючих фахівців залишається значно нижчою, порівняно з країнами OECD (рис. 1).

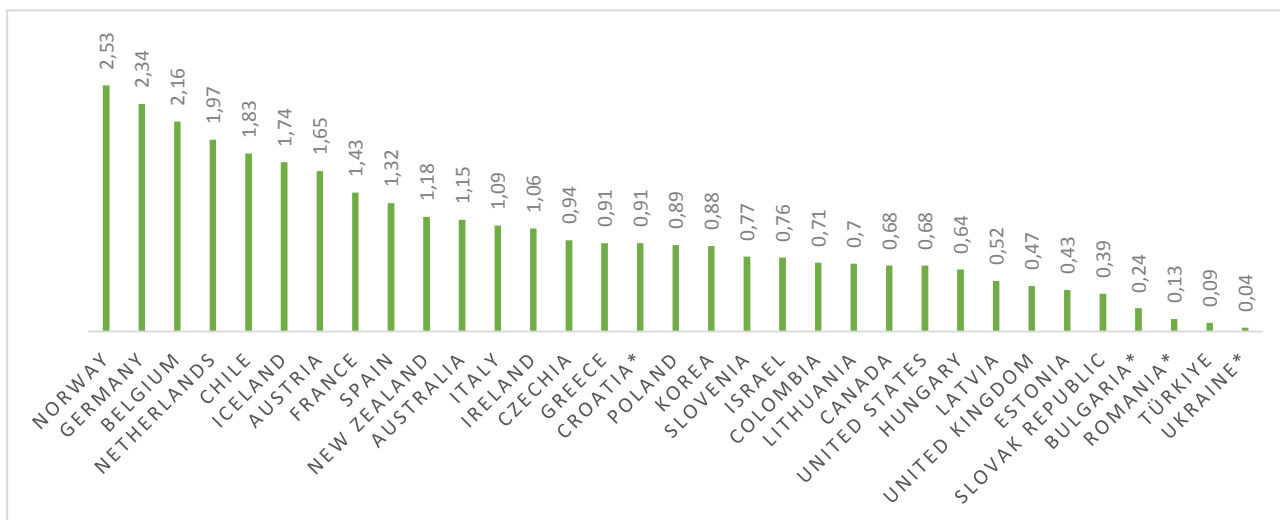

Рис. 1. Кількість фізичних терапевтів на 1000 населення (порівняння з країнами OECD, дані за 2021 р.) [5]

Незважаючи на значну різницю між кількістю випускників і працевлаштованих фахівців, кількість відкритих протягом 2023 року вакансій для таких фахівців у закладах охорони склала близько 500 місць (таблиця 3).

Таблиця 3

Кількість вакансій за 2023

Назва професії	Кількість вакансій	Кількість осіб зі статусом безробітного
Ерготерапевт	188	15
Фізичний терапевт	194	21
Асистент ерготерапевта	38	5
Асистент фізичного терапевта	72	15

Джерело: [6]

Варто відмітити, що 1 (одна) не заповнена посада фахівця з реабілітації у закладі охорони здоров'я означає, що не буде проведено близько 132 реабілітаційних сесій за місяць (1500 за рік). Відповідно, це від 5 до 13 пацієнтів на місяць (або від 60 до 156 на рік), які не зможуть отримати послуги з реабілітації.

Враховуючи, що лівова частка послуг за програмою медичних гарантій надається в комунальних закладах охорони здоров'я, така тенденція працевлаштування випускників спеціальності «Терапія та реабілітація» має привертати увагу.

Висновки. На думку автора, необхідно провести відповідні дослідження, щоб краще зрозуміти причини такого значної невідповідності між кількістю випускників та працевлаштованих фахівців і зрозуміти, куди «зникають» тисячі фахівців, які випускаються щорічно.

Список використаних жерел

1. Institute for Health Metrics and Evaluation [Інтернет]. WHO rehabilitation need estimator; [цитовано 26 груд. 2023]. Доступно на: <https://vizhub.healthdata.org/rehabilitation/>.
2. Ministry of reintegration of the temporarily occupied territories of Ukraine [Інтернет]. There are three million individuals with disabilities in Ukraine – Ministry of Reintegration of the

Temporarily Occupied Territories of Ukraine; [цитовано 26 лют. 2024]. Доступно на: <https://minre.gov.ua/en/2023/09/25/there-are-three-million-individuals-with-disabilities-in-ukraine/>.

3. Заклади вищої освіти | Реєстр суб'єктів освітньої діяльності [Інтернет]. Кількість осіб, які закінчили навчання; [цитовано 16 верес. 2023]. Доступно на: <https://registry.edbo.gov.ua/opendata/graduate/>.

4. Пенсійний фонд України. Доступно на: <https://www.pfu.gov.ua/>

5. OECD Statistics [Інтернет]; [цитовано 12 трав. 2024]. Доступно на: <https://stats.oecd.org/>.

6. Державна служба статистики України. Доступно на: <https://www.ukrstat.gov.ua/>

Руднєвська Я.М.

Національний університет «Києво-Могилянська академія»,
студентка МП-1 спеціальності «Економіка»

СУСПІЛЬНІ БЛАГА: ДОСТУПНІСТЬ ОСВІТИ, МЕДИЦИНИ ТА КУЛЬТУР

Постановка проблеми . Для початку визначимось, що суспільні блага – це товари або послуги, доступ до яких не може бути обмеженим і можливості користування ними для одного не виключає можливості користування для інших. До класичних суспільних благ належать національна безпека, чисте повітря, громадський транспорт, але в умовах сучасного суспільства такими благами визнаються також освіта, медицина та культура. Їхнє спільне значення полягає у формуванні людського капіталу, підтримці соціальної згуртованості та забезпеченні сталого розвитку.

Незважаючи на визнання сфер освіти, медицини та культури пріоритетними, в Україні, зберігається проблема нерівного доступу до них. У сфері освіти це проявляється у розриві між міськими й сільськими школами (на графіку показане порівняння результатів ЗНО за 2019 рік учнів сільських, міських та обласних шкіл) та обмеженому доступі до вищої освіти для дітей з малозабезпечених сімей.